

Utbildningsdepartementet*Universitets- och högskoleenheten***Förslag om införande av meritpoäng för ämnet svenskt teckenspråk för hörande****Förslaget**

Ämnet svenskt teckenspråk för hörande ska likställas med ämnet moderna språk i fråga om meritpoäng. Detta ska ske genom att kurser i ämnet svenskt teckenspråk för hörande utgör meritkurser som i meritpoängshänseende behandlas som meritkurser i ämnet moderna språk.

1. Bakgrund**1.1 Inledning**

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Promemorian innehåller förslag om att kurser i ämnet svenskt teckenspråk för hörande ska utgöra meritkurser och ge meritpoäng såsom ämnet moderna språk.

1.2 Riksdagens tillkännagivande

Det finns anledning att anta att gymnasie- och högstadieelever idag väljer bort studier i teckenspråk av strategiska skäl, då teckenspråk inte ger meritpoäng på samma sätt som moderna språk. För att inte missgynna de elever som väljer att studera teckenspråk på avancerad nivå har riksdagen tillkännagivit (bet. 2011/12:UbU17, rskr. 2011/12:192) att ämnet ska likställas med moderna språk i fråga om meritpoäng.

1.3 Nuvarande bestämmelser om urval och meritvärdering av betyg

Meritpoäng är en del av det meritvärde som den sökande rangordnas utifrån i betygsurvalet till högskolan. Om det finns fler behöriga sökande än platser till en utbildning ska ett urval göras. Enligt 7 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) ska minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av urvalsgrunder som

högskolan bestämmer. I bilaga 3 till högskoleförordningen anges bland annat hur betyg ska värderas vid urval.

Meritvärdering av betyg görs i två steg. Först meritvärderas de betyg som den sökande åberopar. Därefter ska poäng för meritkurser – meritpoäng – läggas till. Kursbetygen (A-F) ger mellan 20 och 0 i siffervärde varvid det högsta betyget, A, ger 20. Jämförelsetalet räknas därefter fram med två decimaler och blir som högst 20,00.

Utöver jämförelsetalet kan den sökande ges som högst 2,5 meritpoäng för meritkurser. Den sökande kan i normalfallet således som högst få 22,50 i meritvärde.

1.4 *Nuvarande bestämmelser om meritpoäng för meritkurser*

Av 7 kap. 18 § andra stycket högskoleförordningen framgår att meritkurser är

1. fördjupning i ämnet moderna språk,
2. fördjupning i ämnet engelska, och
3. fördjupning i ämnet matematik.

Av punkt 8 i bilaga 3 till högskoleförordningen framgår att högst två och en halv (2,5) meritpoäng får adderas till jämförelsetalet, varav högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse moderna språk, högst en (1,0) meritpoäng får avse engelska och högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse matematik. I fråga om moderna språk framgår att betyg i meritkurser ger meritpoäng enligt följande:

- a) lägst betyget E i *Moderna språk, steg 3*, ger en halv (0,5) meritpoäng,
- b) lägst betyget E i *Moderna språk, steg 4*, ger en (1,0) meritpoäng,
- c) lägst betyget E i *Moderna språk, steg 5*, ger en halv (0,5) meritpoäng,
- d) lägst betyget E i *Moderna språk, steg 2*, i ytterligare ett språk ger en halv (0,5) meritpoäng om den sökande har fått meritpoäng enligt b.

Bestämmelserna gäller sökande med gymnasieexamen enligt de ämnesplaner som gäller i gymnasieskolan från och med den 1 juli 2011 och i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från och med den 1 juli 2012. För sökande med slutbetyg utfärdade i enlighet med de kursplaner som infördes i gymnasieskolan hösten 2000 och i gymnasial vuxenutbildning den 1 juli 2001 gäller äldre bestämmelser med liknande innebörd som de nya.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har också bemyndigats att meddela föreskrifter om att även äldre betyg får tillgodoräknas som meritpoäng. Föreskriftsrätten gäller således sökande med slut- eller avgångsbetyg utfärdade före införandet av 2000 års kursplaner.

2. Förslag

2.1 *Svenskt teckenspråk för hörande ska ge meritpoäng*

Förslag: Ämnet svenskt teckenspråk för hörande ska likställas med ämnet moderna språk i fråga om meritpoäng. Detta ska ske genom att kurser i ämnet svenskt teckenspråk för hörande utgör meritkurser som i meritpoängshänseende behandlas som meritkurser i ämnet moderna språk.

Skälen för förslaget: Svenskt teckenspråk för hörande kan, även för elever med svenska som modersmål, anses vara ett främmande språk. De nuvarande bestämmelserna om meritpoäng i fråga om språk innebär dock att endast en elev som fördjupar sig i en kurs i ämnet moderna språk, exempelvis fördjupningskurs i ämnet spanska, belönas genom att extra poäng läggs till jämförelsetalet när eleven söker till högskolan. Vissa elever kan därför antas välja bort fördjupning i svenskt teckenspråk för hörande av strategiska skäl. För att elever som trots detta väljer att fördjupa sig i svenskt teckenspråk för hörande inte ska missgynnas, bör ämnet i meritpoängshänseende likställas med moderna språk.

Förslaget innebär att meritpoäng kan ges antingen för moderna språk eller för svenskt teckenspråk för hörande. Det ska dessutom gå att kombinera de två ämnena på samma sätt som två kurser i moderna språk kan kombineras i meritpoängshänseende. Högst en och en halv (1,5) meritpoäng bör därför få avse moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande.

Båda ämnena är uppbyggda enligt samma struktur och omfattar sju kurser (steg) om 100 gymnasiepoäng vardera. Därför bör samma kursnivåer som ger meritpoäng för moderna språk även ge meritpoäng för svenskt teckenspråk för hörande.

För sökande med slutbetyg enligt de kursplaner som infördes i gymnasieskolan hösten 2000 och i gymnasial vuxenutbildning den 1 juli 2001, bör motsvarande ordning gälla. För sökande med äldre slut- eller avgångsbetyg gäller som nämnts ovan att UHR får meddela föreskrifter om hur sådana betyg kan tillgodoräknas som meritpoäng. På denna punkt föreslås ingen förändring. UHR får alltså genom föreskrifter avgöra hur eventuella äldre motsvarigheter till svenskt teckenspråk för hörande kan ge meritpoäng.

2.2 *Konsekvenser av förslaget*

Förslaget i denna promemoria innebär att en sökande med lägst betyget E från och med steg 3 i svenskt teckenspråk för hörande kommer att kunna tillgodoräknas meritpoäng för detta i stället för moderna språk.

Det bör understrykas att möjligheterna att läsa de båda ämnena inte är helt likvärdiga. I grundskolan kan visserligen både moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande läsas antingen som språkval, vilket motsvarar steg 1 och 2, eller som elevens val, vilket motsvarar steg 1. I gymnasieskolan är strukturen och valfriheten däremot annorlunda. Moderna språk ingår i de programgemensamma ämnena på ett antal program i gymnasieskolan. Ämnet får vidare erbjudas som individuellt val på samtliga program. Svenskt teckenspråk för hörande kan även läsas inom inriktningen språk på humanistiska programmet och får erbjudas som programfördjupning på samma program. I övrigt får ämnet erbjudas som individuellt val på samtliga program. Svenskt teckenspråk för hörande erbjuds således inte i samma utsträckning som moderna språk.

I gymnasieskolan är det alltså främst inom ramen för individuellt val som ämnena konkurrerar med varandra. Huvuddelen av de elever som läser på högskoleförberedande program kommer inte heller i fortsättningen att kunna välja bort moderna språk till förmån för svenskt teckenspråk för hörande. För elever på teknikprogrammet, estetiska programmet och samtliga yrkesprogram som vill tillgodoräkna sig meritpoäng innebär dock den föreslagna förändringen en ökad valfrihet. Dessa elever kommer inte längre att få någon nackdel i meritpoängshänseende av att välja att fördjupa sig i svenskt teckenspråk för hörande.

Det bör också understrykas att det för vissa elever kommer att räcka med fördjupning i engelska och matematik för att uppnå maximalt antal meritpoäng. För dessa elever kommer alltså varken fördjupning i moderna språk eller svenskt teckenspråk för hörande att ha någon betydelse för möjligheten att tillgodoräknas meritpoäng.

Mot bakgrund av att införandet av meritpoäng för svenskt teckenspråk för hörande inte innebär någon förändring av möjligheterna för elever att faktiskt läsa kurser i svenskt teckenspråk för hörande utreds för närvarande inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) även att införa en möjlighet för elever att välja mellan moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Tanken är att möjligheten ska finnas när huvudmannen erbjuder undervisning i svenskt teckenspråk för hörande. Syftet med en sådan förändring skulle vara att ge elever ökade möjligheter att läsa och fördjupa sig i svenskt teckenspråk för hörande och därmed uppnå meritpoäng.

Förslaget att införa meritpoäng för svenskt teckenspråk för hörande innebär att de elever som väljer att fördjupa sig i ämnet kan tillgodoräknas meritpoäng oavsett fördjupning i moderna språk. Det är troligt att denna förändring leder till att fler elever kommer att efterfråga undervisning i svenskt teckenspråk för hörande. Den reella effekten av förslaget kommer dock troligen att bli begränsad, även om det är principiellt viktigt att likställa ämnena. Med ökade möjligheter för elever att läsa och fördjupa sig i svenskt teckenspråk för hörande, vilket alltså

utreds för närvarande, kan dock efterfrågan på ämnet komma att bli ytterligare något större.

3. Förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

Härmed föreskrivs i fråga om högskoleförordningen¹ (1993:100),
dels att 7 kap. 18 § samt bilaga 3 till förordningen ska ha följande
lydelse,

dels att punkt 3 övergångsbestämmelserna till förordningen (2011:1020)
om ändring i nämnda förordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.
18 §²

Vissa bestämmelser om hur betyg ska värderas finns i bilaga 3.

I varje områdesbehörighet ska det utöver sådana behörighetskurser som avses i 9 § ingå meritkurser. Meritkurser är sådana kurser från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval och som inte utgör krav på grundläggande eller särskild behörighet.

Meritkurser är

1. fördjupning i ämnet moderna språk,	2. fördjupning i ämnet <i>svenskt teckenspråk för hörande,</i>
och	och
3. <i>fördjupning i ämnet matematik.</i>	3. <i>fördjupning i ämnet engelska,</i>
	och
	4. <i>fördjupning i ämnet matematik</i>

Universitets- och högskolerådet får meddela föreskrifter i övrigt om meritvärdering av betyg.

3. De äldre bestämmelserna i 7 kap. 18 § och bilaga 3 ska fortsätta att gälla för den som har fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan eller från gymnasial vuxenutbildning.

Ett betyg i en kurs enligt de ämnesplaner som gäller i gymnasieskolan från och med den 1 juli 2011 och i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från och med den 1 juli 2012 ska dock ges ett siffrvärde enligt punkten 4 i bilaga 3 i dess nya lydelse.

3.³ De äldre bestämmelserna i 7 kap. 18 § och bilaga 3 ska fortsätta att gälla för den som har fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan eller från gymnasial vuxenutbildning.

Kurs med lägst betyget godkänt i ämnet svenskt teckenspråk för hörande ska i meritpoängshänseende likställas med kurs i ämnet moderna språk. Ett betyg i en kurs enligt de ämnesplaner som gäller i gymnasieskolan från och med den 1 juli 2011 och i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från och med den 1 juli 2012 ska dock ges ett siffrvärde enligt punkten 4 i bilaga 3 i dess nya lydelse.

Denna förordning träder i kraft den DAG MÅNAD 2013

¹ Förordningen omtryckt 1998:1003.

² Senaste lydelse 2012:712.

³ Senaste lydelse 2012:519.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

PLATSFÖRDELNING PÅ GRUNDVAL AV BETYG OCH
MERITVÄRDERING AV BETYG-----
Meritvärdering av betyg
-----Sökande med gymnasieexamen från gymnasieskolan

Meritpoäng

8. Sedan jämförelsetalet har räknats ut ska betyg i sådana meritkurser som anges i 7 kap. 18 § tillgodoräknas som meritpoäng.

Högst får två och en halv (2,5) meritpoäng adderas till jämförelsetalet, varav högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse moderna språk, högst en (1,0) meritpoäng får avse engelska och högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse matematik.	Högst får två och en halv (2,5) meritpoäng adderas till jämförelsetalet, varav högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande, högst en (1,0) meritpoäng får avse engelska och högst en och en halv (1,5) meritpoäng får avse matematik.
--	--

Betyg i meritkurser ger meritpoäng enligt följande:

a) lägst betyget E i Moderna språk, steg 3, ger en halv (0,5) meritpoäng,	a) lägst betyget E i Moderna språk eller Svenskt teckenspråk för hörande, steg 3, ger en halv (0,5) meritpoäng,
b) lägst betyget E i Moderna språk, steg 4, ger en (1,0) meritpoäng,	b) lägst betyget E i Moderna språk eller Svenskt teckenspråk för hörande, steg 4, ger en (1,0) meritpoäng,
c) lägst betyget E i Moderna språk, steg 5, ger en halv (0,5) meritpoäng,	c) lägst betyget E i Moderna språk eller Svenskt teckenspråk för hörande, steg 5, ger en halv (0,5) meritpoäng,
d) lägst betyget E i Moderna språk, steg 2, i ytterligare ett språk ger en halv (0,5) meritpoäng, om den sökande har fått meritpoäng enligt b,	d) lägst betyget E i Moderna språk, steg 2, i ytterligare ett språk eller i Svenskt teckenspråk för hörande, steg 2, ger en halv (0,5) meritpoäng, om den sökande har fått meritpoäng enligt b,
e) lägst betyget E i Engelska 7 ger en (1,0) meritpoäng,	

⁴ Senaste lydelse 2012:712.